

KL

Tilstande

Genoptræning (SUL §140)

Version 1.01

Indledning

KL har sammen med den kommunale arbejdsgruppe udarbejdet tilstande til anvendelse på området for kommunal genoptræning efter sundhedslovens §140. Tilstandene indgår som en del af FSIII til §140 genoptræning.

Tilstandene repræsenterer områder, hvor borgeren har funktions- og/eller helbredsmæssige udfordringer, og tilstandene er bestemmende for hvilke genoptræningsindsatser kommunen iværksætter.

Der er i alt 40 tilstande fordelt på 11 områder. Hver tilstand har en titel, en kort beskrivelse og er tilknyttet en række eksempler. Eksemplerne kan anvendes som inspiration til den korte fritekst, der skal præcisere og beskrive medarbejderens vurdering af tilstanden.

Egenomsorg		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Gå på toilet	Planlægge og udføre toiletbesøg til udskillelse af affaldsstoffer og efterfølgende rengøring.	Komme til og fra badeværelset, forflytte sig til/fra toiletsædet, udføre intimhygiejne, vaske hænder efter toiletbesøg, af- og påklædning i forbindelse med toiletbesøg, viljemæssig/kontrolleret tømning af tarm og blære.
Vaske sig	Vaske og tørre sig på kroppen og kropsdele med anvendelse af vand og passende rensedmidler.	Komme til og fra badeværelse/bruseniche/karbad, vaske og tørre kroppen, vaske og tørre hår.
Kropspleje	Pleje af de dele af kroppen, som behøver anden pleje end vask og tørring.	Rede hår, børste tænder, barbere sig, lægge make-up, rense og klippe finger- og tånegle.
Af- og påklædning	Tage tøj og sko af og på i rækkefølge og i overensstemmelse med den sociale sammenhæng og de klimatiske forhold.	Klæde sig af og på - på overkrop og underkrop, tage fodtøj af og på, tage tøj frem efter behov, tage strømper af og på, tage kropsbårne hjælpemidler af og på.

Spise og drikke	Tage mad og drikke fra bord og føre til mund og spise og drikke på en kulturelt acceptabel måde.	Skære mad ud, skænke drikke op, føre mad- og drikkevarer op til munden, åbne flaske og dåser, deltage i måltider, benytte kniv, gaffel og ske, bruge sugerør.
Varetage egen sundhed	Sikre sit velvære, helbred og fysiske og psykiske velbefindende.	Have hensigtsmæssige kostvaner, have hensigtsmæssige og tilstrækkelige motionsvaner, have hensigtsmæssig balance mellem aktivitet og hvile, følge behandlingsvejledning, undgå risikoadfærd fx rygning.

Praktiske opgaver		
Tilstandstitel	Kort beskrivelse	Eksempler
Lave mad	Planlægge, tilberede og servere enkle eller sammensatte måltider til sig selv og andre.	Planlægge måltid, følge en opskrift, finde materialer frem til fremstilling, klargøre råvarer til tilberedning fx skrælle og skære, tilberede kold mad, tilberede varm mad, tilberede kolde drikkevarer fx lave saftvand, tilberede varme drikkevarer fx lave kaffe/te, opvarme færdiglavet mad, servere maden, dække bord, rydde op omkring måltidet, vaske op, anvende køkkenudstyr relevant og forsvarligt.
Lave husligt arbejde	Planlægge og udføre aktiviteter i hjemmet mhp. at passe de fysiske omgivelser og holde rent og hygiejnisk.	Støvsuge, vaske gulv, feje, støve af, pudse vinduer, rydde op, rede seng, skifte sengetøj, rengøre toilet/bad, bære affald ud, sortere vasketøj, vaske tøj, hænge tøj til

		tørre, stryge tøj, lægge tøj sammen og på plads, anvende vaskemaskine, anvende tørretumbler, pudse fodtøj, passe planter inden- og udendørs, passe og fodre kæledyr.
Indkøb	Planlægge og foretage indkøb der er nødvendige i dagligdagen.	Planlægge indkøb, udfærdige indkøbsseddel, komme til og fra butikker, finde varer i butikken, betale, transportere varer hjem, stille varer på plads, foretage online-indkøb, benytte indkøbsordning, instruere andre i at foretage indkøb.

Mobilitet		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Ændre og opretholde kroppsstilling	Ændre kroppsstilling og forflytte sig fra et sted til et andet.	Rejse og sætte sig, ændre stilling i stol, lægge sig ned, lejre sig i sengen, vende sig i sengen, rejse sig fra seng, flytte sig mellem seng og stol, bøje sig forover, rejse sig op fra gulv, forflytning vha. lift.
Gang og bevægelse	Bevæge sig fra et sted til et andet i forskellige omgivelser.	Gå, gangvariationer (fx baglæns, sidelæns, tå- og hælfgang), trappegang, løbe, hoppe, bevæge sig indendørs, bevæge sig omkring udendørs, færden med brug af fx rollator eller kørestol.

Håndtere genstande	Bære, flytte og håndtere genstande med hænder og arme.	Samle genstande op, tage fat om genstande, give slip på genstande, dreje et håndtag, kaste og gribe genstande, bære genstande.
Færden med transportmidler	Bruge transportmidler som passager eller chauffør til at komme omkring.	Køre bil, køre på cykel, køre på knallert/motorcykel, køre som passager i bil, køre med bus og tog, færdes sikkert i trafikken, orientere sig i køreplan, planlægge rute.

Viden og udvikling

Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Læring og anvendelse af viden	Udvikle og anvende viden mhp. problemløsning og beslutningstagen.	Påbegynde og gennemføre erhvervelse af en færdighed eller nyt redskab, lære et nyt spil, lære og følge nye regler, identificere problemstillinger og udvikle løsninger hertil, overskue forandringer, identificere behov for og ændre egen praksis.
Udføre daglige rutiner	Udføre simple, komplekse og sammensatte handlinger til planlægning, styring og gennemførelse af dagligt tilbagevendende rutiner eller pligter.	Styre eget aktivitetsniveau, sikre tid og energi til dagligdagens gøremål, energiforvaltning.

Samfundsliv		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Varetage beskæftigelse	Deltage i alle aspekter af beskæftigelse.	Deltage i beskæftigelse på fuld tid eller deltid, udføre de nødvendige arbejdsopgaver, søge arbejde, møde på arbejde til aftalt tid, udføre frivilligt arbejde.
Varetage uddannelse	Deltage i grundlæggende læring, skole eller uddannelse.	Deltage i alle aspekter af at gå i fx vuggestue, børnehave, skole og på uddannelser, tage imod undervisning, planlægge, studere og gennemføre de nødvendige opgaver.
Deltage i fritidsaktiviteter og fællesskaber	Deltage i enhver form for leg, forlystelses-, fælles- eller fritidsaktiviteter.	Deltage i lege og spil, deltage i sportsaktiviteter, museumsbesøg, spille musikinstrument, deltage i lokalsamfundet, deltage i selskabelighed.
Samspil og kontakt	Indgå i relationer og samspil med andre mennesker på en kontekstuel og socialt passende måde.	Vise hensyn og respekt, reagere på andres følelser, anvende passende fysisk kontakt, respektere andres grænser, undgå social isolation.

Kommunikation	Forstå og fremstille meddelelser samt anvende udstyr til kommunikationsformål.	Forstå verbale meddelelser, forstå nonverbale meddelelser, forstå skriftlige meddelelser, tale, udtrykke nonverbale meddelelser, skrive beskeder (i hånden, på telefon, pc, tablet mv.), anvende nødkald, anvende it til kommunikationsformål, anvende kommunikationshjælpemidler, anvende kommunikationsteknologi.
---------------	--	---

Bevægeapparatet		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Muskelfunktion	Funktioner relateret til muskelstyrke, -udholdenhed og -tonus.	Muskelstyrke, muskeltonus, paraplegi, hemiplegi, tetraplegi, monoplegi, parese, paralyse, hypotoni, hypertoni, spasticitet, tremor, dystoni, muskelstivhed, øget spændingsgrad i muskelvæv.
Ledfunktion	Funktioner relateret til ledbevægelighed og -stabilitet.	Range of motion (ROM), hypermobilitet, hypomobilitet, stabilitet i et eller flere led.
Koordination	Kontrol over og koordinering af viljebestemte bevægelser.	Øje-hånd-koordination, øje-fod-koordination, dysdiadokinese, højre-venstre koordination, ataksi.

Sanser og smerter

Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Balance	Funktioner relateret til kroppens balance.	Balance i stående stilling, balance i siddende stilling, balance under gang og bevægelse, svimmelhed, fornemmelse af at være ved at falde.
Sanser	Fund og funktioner relateret til det sensoriske nervesystem.	Proprioception, temperatursans, synsfunktioner, vibrationsans, paræstesi, hyperæstesi, opfattelse af tryk, allodyni, perception/genkendelse og fortolkning af sensoriske stimuli.
Smerter	Fund relateret til smerter.	Smertelokalitet, smertetype, smertemønstre, smertekarakteristika, smerteintensitet, smerte fra dermatom, segmentær smerte.

Mentale funktioner

Tilstandstitel	Definition	Eksempler
----------------	------------	-----------

Orienteringsevne	Mentale funktioner bestemmende for kendskab til og konstatering af relationerne til en selv, til andre, til tid, sted og andre omgivelser.	Orientering i tid (ugedag, dato, måned, år), orientering om/forståelse af hvor man befinder sig, orientering om/forståelse for egen og andres identitet.
Energi og handlekraft	Mentale funktioner af fysiologisk og psykologisk art, som får personen til at opnå tilfredsstillende af specifikke behov og overordnede mål på en vedholdende måde.	Energiniveau, motivation, impuls kontrol, omsætte tanke eller følelse til handling, tage initiativ til at igangsætte en aktivitet og afslutte den.
Opmærksomhed	Mentale funktioner bestemmende for fokusering på eksterne stimuli eller indre oplevelser så længe som nødvendigt.	Fastholde opmærksomhed, skift i opmærksomhed, opdeling af opmærksomhed, deltagende opmærksomhed hvor to eller flere personer fokuserer på det samme.
Hukommelse	Mentale funktioner bestemmende for registrering, lagring og genkaldelse af informationer efter behov.	Korttidshukommelse, langtidshukommelse, herunder genkaldelse af information der er gemt i langtidshukommelsen og bringes frem i bevidstheden, evnen til at huske aftaler, steder og personer, amnesi.

Psykomotoriske funktioner	Mentale funktioner som styrer motoriske og psykologiske forhold på det kropslige plan.	Reduceret kropssprog, langsomme bevægelser, repetitive stereotype bevægelser, formålsløse bevægelser, adfærd udvisende øget motorisk aktivitet, adfærd udvisende nedsat motorisk aktivitet.
Følelsesfunktioner	Mentale funktioner forbundet med følelser og affektive komponenter i sindet.	Adækvate og fyldestgørende følelser og regulering heraf, tristhed, affekt, frygt, vrede, anspændthed, angst, sorg, glæde, følelsesaffladning, emotionel labilitet.
Overordnede kognitive funktioner	Mentale funktioner omfattende kompleks målrettet adfærd, såkaldte eksekutive funktioner.	Organisering og planlægning, systematisering, kognitiv fleksibilitet, problemløsning, administration af tid, kategorisering, beslutningstagen, fastlægge rækkefølge af handlinger eller bevægelser (apraksi).
Oplevelse af egen krop	Mentale funktioner bestemmende for repræsentation og bevidsthed om egen krop.	Følelse af at være for tyk eller for tynd, fantomoplevelser af kropsdele, neglekt for en del af kroppen.

Hjerte og lunger		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Respiration	Funktioner relateret til vejrtrækning.	Respirationsfrekvens, respirationsrytme, overfladisk åndedræt, uregelmæssig vejrtrækning, hyperventilering, hoste/hostekraft, stilling ved vejrtrækning.
Cirkulation	Funktioner relateret til det kardiovaskulære system.	Kredsløbsforandringer, puls, hjerterytme, blodtryk.
Udholdenhed	Funktioner bestemmende for respiratorisk og kardiovaskulær kapacitet, som er nødvendig ved fysisk anstrengelse.	Fysisk udholdenhed, aerob kapacitet, udtrætning, kondition.

Ernæring		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Fødeindtagelse	Indtagelse og bearbejdning af føde og væske gennem munden.	Suge, tygge, bide og behandle maden i mundhulen, synkefunktion, fejlsynkning.

Hud og hævelser		
Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Sår og cicatriser	Fund relateret til cicatriser og sår herunder tryksår.	Arvæv, forskydelighed af cicatrise, irritation/infektion omkring cicatrise, tryksår, manglende healing.

Hud og hævelser

Tilstandstitel	Definition	Eksempler
Ødem	Fund relateret til hævelser.	Perifert ødem, lymfødem, postoperativt ødem, posttraumatisk ødem, ødem pga. medicinering/bivirkninger.